

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Psihoanaliza in družbena vez
Course title:	Psychoanalysis and the social bond

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Primerjalni študij idej in kultur, doktorski študij 3. stopnje	Transformacije moderne misli – filozofija, psihoanaliza, kultura	Brez letnika	/
Comparative study of ideas and cultures, doctoral study 3 rd cycle	The transformation of modern thought – philosophy, psychoanalysis, culture	Not specified	/

Vrsta predmeta / Course type: splošno izbirni / general elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code: 24

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
40	20				120	6

Nosilec predmeta / Lecturer: izr. prof. dr. Peter Klepec,
red. prof. dr. Alenka Zupančič

Jeziki / Languages: Predavanja / Lectures: slovenščina, angleščina / Slovenian, English
Vaje / Tutorial: /

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Ni posebnih pogojev.

Prerequisites:

None required.

Vsebina:

Temeljni koncepti psihoanalize:

- nezavedno;
- gon;
- ponavljanje;
- transfer.

Točke križanja individualnega in družbenega: želja in njeno razmerje do Drugega;

- fantazma in ustroj realnosti;
- sublimacija in vprašanje vrednot;
- subjektivna in kolektivna ekonomija uživanja;
- nelagodje v kulturi.

Teorija štirih tipov družbene vezi:

- dejavnik, resnica, Drugi, produkcija;

Content (Syllabus outline):

Fundamental concepts of psychoanalysis:

- The unconscious
- Drive
- Repetition
- Transference

Intersections of individual and social features:

- Desire and its relation to the Other
- Fantasy and the structure of reality
- Sublimation and the problem of cultural values
- The subjective and collective economy of enjoyment
- Civilization and its discontents

Theory of four types of social bond:

- Agent, truth, the Other, production

- subjekt, presežni užitek, vednost, označevalec;
- permutacije družbene vezi.

Psihoanaliza in sodobni filozofski pristopi k družbeni vezi:

- psihoanaliza in marksistična tradicija (Marx, Adorno, Althusser);
- Badioujeva teorija štirih subjektivnih figur;
- Foucault in teorija dispozitiva;
- Deleuze in nietschejanska perspektiva.

- Subject, plus-de-jour, knowledge, signifier
- Permutations of the social bond

Psychoanalysis and contemporary approaches to analysis of the social bond:

- Psychoanalysis and Marxism (Marx, Adorno, Althusser)
- Badiou's theory of four subjective figures
- Foucault and his conceptualization of dispositif
- Deleuze and the Nietzschean perspective

Temeljni literatura in viri / Readings:

Seznam predstavlja zgolj osnovno obvezno literaturo, poleg katere bodo študentke in študenti prejeli še dodaten seznam tekstov, ki bodo prišli v poštev za posamezna predavanja in seminarsko delo. / This list presents only basic required literature. Students will receive further reading lists for individual lessons and term projects.

- Adorno, T. W., 1981. Freudovska teorija in struktura fašistične propagande. V: Psihoanaliza in kultura, Ljubljana: DZS.
- Althusser. 2000. Ideologija in ideološki aparati države. V: Izbrani spisi, Ljubljana: cf.
- Butler Judith, Laclau Ernesto, Žižek, Slavoj. 2000. Contingency, Hegemony, Universality, London & New York: Verso.
- Clemens Justin, Russell Grigg ur. 2006. Jacques Lacan and the Other Side of Psychoanalysis (Sic 6), Durham & London: Duke University Press.
- Deleuze, Gilles. 2000. Predstavitev Sacherja Masocha. V: Mazohizem in zakon, Ljubljana: Analecta: 11-100.
- Badiou, Alain. 2005. 20. stoletje, Ljubljana: Analecta.
- Foucault, Michel. 1991. Vednost – oblast – subjekt, Ljubljana: Krt.
- Freud, Sigmund. 1987. Metapsihološki spisi, Ljubljana: Studia Humanitatis.
- Freud, Sigmund. 1981. Množična psihologija in analiza jaza. V: Psihoanaliza in kultura, Ljubljana: DZS.
- Lacan, Jacques. 1996. Štirje temeljni koncepti psihoanalize, Ljubljana: Analecta.
- Lacan, Jacques. 2003. Narobna stran psihoanalize, Razpol 13 (Problemi 6-8).
- Mannoni, Octave. 1993. »Saj vem, pa vendar...«. V: Filozofija skozi psihoanalizo VII., Ljubljana: Analecta.
- Miller, Gérard. 1981. Jedro strukture dominacije. V: Psihoanaliza in kultura, Ljubljana: DZS.
- Nietzsche, Friedrich. 1988. H genealogiji morale, Ljubljana: Slovenska matica.
- Žižek, Slavoj. 1999. The Ticklish Subject. The Absent Centre of Political Ontology, London & New York.

Cilji in kompetence:

Psihoanaliza je že kmalu po svojem nastanku prerasla okvirje zgolj klinične prakse ter razvila kompleksen konceptualno-teoretski aparat, s katerim je pomembno prispevala k analizi različnih družbenih fenomenov in praks. Pri tem se je v marsikateri točki navezala na filozofijo, pa tudi na nekatere druge, mlajše vede (zlasti lingvistiko), in zasedla prominentno mesto med

Objectives and competences:

From its very beginnings, psychoanalysis has been more than just clinical practice. At many points, psychoanalysis has been connected to philosophy as well as some other, younger disciplines (especially linguistics), and it soon developed a complex conceptual apparatus, with which it significantly contributed to analysis of various social phenomena and practices.

miselnimi tokovi 20. stoletja. Poleg samega Freuda ima največ zaslug za njen razvoj v tej smeri Jacques Lacan. Predmet bo študente seznanili z nekaterimi ključnimi koncepti psihoanalize, in sicer izhajajoč iz dveh temeljnih perspektiv. Prva zadeva raziskovanje notranjega razmerja nekaterih psihoanalitičnih pojmov in tem do polja filozofije (tako klasične kot sodobne), druga pa zadeva navezavo psihoanalize na njen širši družbeni kontekst. Tu bo v ospredju predstavitev tega, kaj je in kaj (še) lahko psihoanaliza prispeva k analizi različnih diskurzivnih praks, ki tvorijo družbeno vez in dajejo ton njenemu idejno-ideološkemu ozadju. Skozi predavanja bo predstavljena Lacanova teorija štirih diskurzov oziroma družbenih vezi, podan pa bo tudi pregled nekaterih drugih sodobnih teorij družbene vezi v njenih specifičnih aspektih (Althusser, Adorno, Badiou, Foucault, Deleuze). Slušateljice in slušatelji predmeta bodo poleg temeljnih konceptov psihoanalize in njene navezave na nekatere druge miselne tokove spoznali načine, kako s tem konceptualnim aparatom misliti različne aspekte družbenega; pridobili bodo tudi zmožnost razumevanja in analiziranja različnih diskurzivnih praks (umetnost, religija, ipd.) v razmerju do družbene vezi, v kateri nastopajo.

Psychoanalysis now occupies a prominent place among currents of twentieth-century thought; in addition to Freud, Jacques Lacan has contributed the most to development in this direction. This course acquaints students with some key concepts of psychoanalysis from two main perspectives. The first concerns research on the inner relationship between certain psychoanalytic concepts and philosophy (classical and contemporary), and the second investigates the links between psychoanalysis and its broader social context. In this part, the emphasis is on the past and possible future contributions of psychoanalysis to analysing various social practices forming a social bond and contributing to its ideological background. The lectures present Lacan's theory of four social links or "discourses," as well as an overview of other contemporary theories of the social bond in their specific features (e.g., Althusser, Adorno, Badiou, Foucault, and Deleuze). In addition to basic concepts of psychoanalysis and their links with other currents of thought, the students become acquainted with various ways of thinking and various aspects of the social bond with the help of the conceptual apparatus presented; they will be able to understand and analyse various discursive practices (art, religion, etc.) in relationship to the social context in which they appear.

Predvideni študijski rezultati:

Slušatelji in slušateljice znanje, pridobljeno pri predmetu, uporabijo pri pisanju znanstvenega teksta, ki lahko služi kot osnutek poglavja disertacije ali znanstvenega članka.

Intended learning outcomes:

Students use the knowledge acquired in the course to write a piece of academic writing that can serve as a draft of a dissertation chapter or a research article.

Metode poučevanja in učenja:

Oblike dela:

- Frontalna oblika poučevanja
- Delo v manjših skupinah oz. v dvojicah
- Samostojno delo študentov
- e-izobraževanje

Metode (načini) dela:

- Razlaga
- Razgovor/ diskusija/debata
- Delo z besedilom
- Proučevanje primera

Learning and teaching methods:

Types of learning/teaching:

- Frontal teaching
- Work in smaller groups or pair work
- Independent students work
- e-learning

Teaching methods:

- Explanation
- Conversation/discussion/debate
- Work with texts
- Case studies

☐ Igra vlog ☐ Druge vrste nastopov študentov ☐ Reševanje nalog ☐ "Terenske vaje" (npr. obiski podjetij) ☐ Vključevanje gostov iz prakse	☐ Roleplay ☐ Different presentation ☐ Solving exercises ☐ Field work (e.g. company visits) ☐ Inviting guests from companies
--	--

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	Assessment:
Krajši pisni izdelki		Short written assignments
Daljši pisni izdelki	80	Long written assignments
Javni nastop ali predstavitev		Presentations
Končno ocenjevanje (pisni/ustni izpit)	20	Final examination (written/oral)
Drugo		Other

Reference nosilca / Lecturer's references:

KLEPEC, Peter

- Premene krutosti v sodobni ideološki krajini (kot jo redefinira vojna v Ukrajini). *Filozofski vestnik*. 2022, let. 43, št. 1, pp. 101–127.
- Freudovo predavanje o Weltanschauung. *Problemi*. 2022, let. 60, št. 7-8, pp. 197–225.
- Sadizem, Schadenfreude in krutost. *Filozofski vestnik*, 2021, let. 42, št. 3, str. 155–201.
- World? Which world? : on some pitfalls of a concept. V: BENČIN, Rok (ur.). *The concept of world in contemporary philosophy*. Ljubljana: Založba ZRC, 2021. *Filozofski vestnik*, letn. 42, št. 2, str. 45–69.
- Covid 19, das Unheimliche in nočna mora. *Problemi*. 2020, let. 58, št. 9/10, str. 111–139.
- Matrice podrejanja. *Kapitalizem in perverzija 2.*, DTP, Ljubljana 2019.

ZUPANČIČ, Alenka.

- *What is sex?*. Cambridge (Mass.); London (England): MIT Press, 2017.
- *Konec*. Ljubljana: Društvo za teoretsko psihoanalizo, 2019.
- *Let them rot : Antigone's parallax*. New York: Fordham University Press, 2022.
- »The second death«. *Angelaki : journal of the theoretical humanities*. [Print ed.]. 2022, vol. 27, no. 1, str. 26-34.
- »Perverzni obrat utajitve«. *Problemi : revija za kulturo in družbena vprašanja*. 2022, letn. 60, št. 9/10, str. 33-64.
- »A short essay on conspiracy theories«. V: JOHNSTON, Adrian (ur.), NEDOH, Boštjan (ur.), ZUPANČIČ, Alenka (ur.). *Objective fictions : philosophy, psychoanalysis, Marxism*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2022. Str. 232-249.